

МУҒАЛЛИМ ҲАМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

Илимий-методикалық журнал

2023

6/5-сан

*Ўзбекистан Республикасы Министрлер Кабинети жанындагы
Жоғарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының
25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды*

*Қарақалпақстан Баспа сөз ғәм хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды.
№01-044-санлы ғуўалық берилген.*

МАЗМУНЫ

ТИЛ ҲАМ ЭДЕБИЯТ

Xasanov A.A. Antonimlarning tur va ko'rinishlari	6
Abduraxmanov S.M. Nemis tilini o'rgatishda dars jarayonida leksik derivatsiyalardan amaliy foydalanish	14
Abdulxayeva M.U. Diktant olish jarayonida AKT dan foydalanish metodikasi	22
Valiyeva M.S., Alimova N.N. Maqollarda tayanch konseptlar	26
Khajiyeva M. S. The theoretical importance of developing linguistic competence of students of philology	31
Isaqova E.D. The analysis of appearance of feelings in the english and uzbek languages	41
Abdurasulova N.A. The development of oral communication skills in the realm of foreign language discursive competence	50

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Zarimbetova G.K., Maksetova N.Q. Geymifikasiya - bilimlendiriwdiń zamanagóy oqıtw usılı sıpatında	59
Jansaitova J.B. Pedagogik yondashuvlar asosida boshlang'ich ta'limda diagnostik korreksiyalash usullari	64
Primbetov Q. Talabalarni ma'naviy-axloxiy tarbiyalashning pedagogik va usulubiy jihatlari	72
Eshnazarov M.K. Bo'lajak o'qituvchilarni germeneytik yondashuv asosida pedagogik faoliyatga tayyorlashning ijtimoiy-ma'naviy ahamiyati	77
Косназаров С. Мактабда кимё дарсларида ўқувчиларда изланувчанлик компетенциясини шакллантириш	87
Abduraxmonov U.Sh. Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning matematikaga kognitiv qiziqishlarini rivojlantirish	93
Xakimova Yo.T. Ta'lim muhitida virtual texnologiyalarning ahamiyati	97
Abdullayeva N.R. Matematika fanini o'qitishda o'quvchilarning kreativ faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik imkoniyatlari	101
Erdanova Z.O. Al-Hakim At-Termiziy pedagogik qarashlaridan oliy ta'lim tizimida foydalanish muammosining yoritilishi	106
Pardayeva G.J. Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM texnologiyasining ahamiyati va undan foydalanish	115
Pardayeva G. J. STEAM ta'lim vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy fikrlashini rivojlantirish	120
Tolipov R.M. Darsning noan'anaviy shakllari va ulardan dars samaradorligini oshirishda foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	129
Kucharov S. A. Texnologik jarayonlarini o'rganishda ishlab chiqarish ta'limining o'rni	138
Muxtarova L.A. Jahon ilm-fanida ekologik xavfsizlik masalalarini o'rganish tendensiyalari	156
Tolegenov M. Maktabning rasmiy ta'lim muassasasi sifatida ahamiyati	166
Ахмедова Н.М. Внедрения новых технологий дифференцированного обучения в методику формирования алгоритмической компетентности будущих педагогов	172

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲАМ РУЎХИЙЛИҚ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Muhammadiyeva O., Qurbonova D. Oila va jamiyat rivojlanishida gender tengligi tushunchasining o'rni	182
Ashurov M.Sh. Aksiologik yondashuvlar asosida talabalarda milliy g'urur va iftixor tuyg'ularini takomillashtirishning shakl, metod va usullari	188

PEDAGOGIK YONDASHUVLAR ASOSIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA DIAGNOSTIK KORREKSIYALASH USULLARI

Jansaitova J.B.

*Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti
«Boshlang'ich ta'lim fakulteti» o'qituvchisi*

Tayanch so'zlar: boshlang'ich ta'lim, pedagogik diagnostika, korreksiya, diagnostik vositalar.

Ключевые слова: начальное образование, педагогическая диагностика, коррекция, диагностические средства.

Key words: primary education, pedagogical diagnostics, correction, diagnostic tools.

O'quvchilarning kognitiv va shaxsiy rivojlanishi ularning o'quv materiallarini samarali yetkazib berish bilan chambarchas bog'liq. Binobarin, ularni o'rganish va tushunishdagi samaradorlik darajasi ma'lum mezonlar asosida o'lchanadigan bilim, ko'nikma, tajriba, malaka kabi aniq ko'rsatkichlar bilan belgilanadi. 19-asr o'rtalarida sub'ektiv baholash jarayoni keng tarqalgan bo'lib, bu maqsadga erishishga qaratilgan faoliyat tizimsiz tarzda amalga oshirildi. Biroq o'sha davrdan boshlab pedagogik diagnostika ilmiy fan sifatida rivojlana boshladi. Natijada o'quvchilar bilimini baholashda qo'llaniladigan og'zaki va yozma imtihonlarga asoslangan pedagogik baholash usullari yo'lga qo'yildi [1-5].

Ta'lim natijalarini aniqlashda qo'llaniladigan an'anaviy usullarga so'rovlar, monitoring vazifalari va imtihonlar kiradi. Bu an'anaviy usullar o'quvchilardan olgan bilimlarini takrorlash yoki misol tariqasida keltirilgan muayyan masalalarni yechish orqali ko'rsatishni talab qildi. Zamonaviy ta'lim tizimlarida pedagogik baholashning eng ko'p qo'llaniladigan usullari pedagogik diagnostika maqsadida qo'llaniladigan testlar va monitoring topshiriqlaridir. Ular o'quvchilar tomonidan o'quv materialini tushunish darajasini baholash uchun bevosita foydalaniladi. O'lchov vositasi bo'lib xizmat qiluvchi standartlashtirilgan testlar muayyan sharoitlarda ishlab chiqiladi. Boshqa

tomonidan, monitoring topshiriqlari o'qituvchilar tomonidan muayyan ta'lim maqsadlariga erishish uchun ma'lum usullarga asoslangan holda mustaqil ravishda tuziladi. Shuning uchun ham nazorat topshiriqlari sub'ektiv xarakterga ega bo'lib, o'qituvchining kasbiy malakasi, tajribasi va o'qitish jarayoni sifatini tushunishiga bog'liq. Hozirgi davrda pedagogik diagnostika diagnostika usullarini aniqlash uchun umumiy nomenklaturadan foydalanadi.

Ta'lim muassasalarida pedagogik kuzatishda baholash usullaridan foydalanish hal qiluvchi o'rin tutadi. Pedagogik kuzatish usuli – ta'lim muassasalarida o'qitish va tarbiyaviy faoliyat jarayonida tekshirishni talab qiladigan pedagogik masalalarni aniqlashda qo'llaniladigan uslubdir. Bu pedagogik muammolarning yechimini topish va ularni hal qilishning eng yaxshi yondashuvini topish uchun zarur vositadir. Amaldagi metodika asosida boshlang'ich ta'limda o'qitish va tarbiyalash jarayonida olingan dastlabki va yakuniy ko'rsatkichlar o'rtasidagi farq tahlil qilinadi. Pedagogik kuzatish murakkab va o'ziga xos xususiyatlarga ega. Pedagogik kuzatishning muvaffaqiyati quyidagi shartlarga ko'ra ta'minlanadi: kuzatish jarayonida aniq maqsad qo'yish, kuzatishni tizimli ravishda amalga oshirish, kuzatishning har bir bosqichida aniq vazifalarni bajarish, har bir holatning mohiyatini atroflicha o'rganish, shoshqaloqlikdan qochish.

Suhbat metodi o'zining maqsadli va samarali xarakteri bilan pedagogik diagnostikada keng qo'llaniladi. Savol-javob shaklidagi dialogik tuzilma bilan ajralib turadigan ushbu usul o'quv kuzatishlari davomida to'plangan ma'lumotlarni birlashtirishga, vaziyatni to'g'ri baholashga, muammolarni hal qilish uchun qulay pedagogik shart-sharoitlarni yaratishga va hayotiy masalalarni hal etishga qaratilgan tadbirlar eksperimental-imkoniyatlardan foydalanishga xizmat qiladi.

Suhbatlar yakka tartibda, guruhlarda yoki ommaviy muhitda o'tkazilishi mumkin, bunda o'quvchining o'z salohiyatini to'liq namoyish etish qobiliyati juda muhimdir. O'qituvchining dinamik nutqi, o'quvchining aqliy va axloqiy rivojlanishini ta'minlashning ta'sirchan usullari o'quvchi xarakterini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Suhbat orqali o'quvchilar o'zlarini chuqurroq tushunishlari mumkin, o'z shaxsiyatlari haqidagi tushunchalari kengayadi.

Suhbat mazmunini aniqlashda savollar orasidagi mantiqiy izchillik va ravshanlikni ta'minlash hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bu izchillikni o'rnatishni va shu bilan samarali muloqotni osonlashtirishni talab qiladi. Suhbatni o'tkazish joyi va vaqtini belgilash muhim ahamiyatga ega, chunki bu muvofiqlashtirishni yaxshilashga imkon beradi va muhokamaning umumiy tashkiliyligini oshiradi.

Suhbat ishtirokchilari sonini aniqlash juda muhim, chunki u kerakli resurslarni rejalashtirish va tartibga solishga yordam beradi. Suhbatdosh haqida oldingi bilimlarga ega bo'lish samarali muloqotni o'rnatishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu ma'lumot tushunish va munosabatlarni o'rnatish uchun asos yaratishga yordam beradi. Suhbatdosh bilan samimiy munosabatlar o'rnatish mazmunli muloqotni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Ushbu chinakam aloqa ochiq va shaffof muloqot uchun qulay muhit yaratadi. Suhbatdoshni o'z fikrlarini batafsil bayon etishga undaydigan muhitni yaratish juda muhimdir. Bunday sharoitlar odamlarga o'z fikrlarini ikkilanmasdan har tomonlama ifoda etish imkoniyatini beradi. Suhbat davomida berilgan savollarning aniq, ixcham va yoritilgan bo'lishini ta'minlash muloqotning ravshanligini oshiradi va mavzuni yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Yig'ilgan ma'lumotni o'z vaqtida tahlil qilish suhbatdan qimmatli fikrlarni olish uchun juda muhimdir. Ushbu proaktiv tahlil tezkor qaror qabul qilish va olingan bilimlardan samarali foydalanish imkonini beradi.

PIRLS baholash dasturi talablariga muvofiq tarzda pedagogik diagnostika asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'tkaziladigan suhbat mavzulari sifatida quyidagilar tavsiya etiladi:

1. O'qish odatlari: o'quvchilarning o'qish odatlari, masalan, o'qish vaqti va davomiyligi, ular afzal ko'rgan o'qish materiallari turlari va o'qish muhiti;
2. Tushunish strategiyalari: o'qish jarayonida o'quvchilarning tushunish strategiyalarini, jumladan, bashorat qilish, umumlashtirish va bog'lanishlarni baholash;
3. Lug'at bo'yicha bilim: O'qish jarayonida duch kelgan so'zlarga oid bilimlarini aniqlash yoki gapda qo'llashni so'rash orqali tahlil qilish;
4. O'qishni afzal ko'rish: o'qishdagi muayyan janrlar yoki mavzular bo'yicha ularning afzalliklari haqida so'rash va ulardan nima uchun bunday kitoblarni yoqtirishlarini tushuntirishlarini so'rash;
5. O'qishdagi qiyinchiliklar: o'qish paytida duch keladigan har qanday qiyinchiliklarni aniqlash, masalan, muayyan so'zlar bilan bog'liq qiyinchiliklar, murakkab matnlarni tushunish yoki diqqatni saqlab qolish;
6. O'qish motivatsiyasi: o'quvchilarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasi haqida bilish va ularning sevimli o'qish tajribasi yoki ularni ilhomlantirgan kitoblari haqida so'rash;
7. O'qish strategiyalari: matnda notanish so'zlar yoki qiyin qismlarga duch kelganda o'quvchilarning qo'llaydigan strategiyalarni muhokama qilish;
8. O'qishni tushunish: O'qigan matnlardagi asosiy g'oyalar, qo'llab-quvvatlovchi tafsilotlar va xulosalar haqidagi tushunchalarini so'rash;

9. Ravon o'qish: ravon o'qish qobiliyatini, jumladan, aniqlik, tezlik, ravshanlik va ifodani aniqlash;

10. O'qish bilan shug'ullanish: o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini aniqlash uchun ularning qiziqish darajasini, hissiy aloqasini va ular o'qigan kitoblardagi qahramonlar yoki voqealar bilan aloqalarini tekshirish. Ushbu suhbat mazmuni PIRLS baholash dasturiga tayyorgarlik ko'rish samaradorligini oshirishda pedagogik diagnostika asosida suhbat olib borish boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish qobiliyatini oshirishga asos bo'lib xizmat qiladi.

PIRLS baholash dasturi talablariga muvofiq tarzda pedagogik diagnostika asosida o'tkazilgan suhbat boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'rganish odatlari, tushunish strategiyalari, so'z boyligi va qiziqishlarini aniqlash orqali o'qituvchilar o'zlarining o'qitish ko'nikmalarini oshirishga va o'quvchilarning ilmiy yutuqlarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan maqsadli tashabbuslarni ishlab chiqishlari mumkin. Bundan tashqari, o'quvchilarning o'qishdagi qiyinchiliklarini, motivatsiyasini, strategiyalarini, tushunish, fikr yuritish va unumdorligini baholash bo'yicha ko'rsatmalar berish o'qituvchilarga ularning shaxsiy ehtiyojlarini qondirishga va samarali o'rganish odatlarini rag'batlantirish uchun o'qitish usullarini moslashtirishga yordam beradi. Natijada, o'qituvchilar umrbod ta'lim odatlarini rag'batlantirish va o'quvchilarni akademik maqsadlariga erishishda qo'llab-quvvatlash uchun ko'rsatmalar yaratishi mumkin.

Pedagogik diagnostikani samarali tashkl etishda hamda o'quvchining salbiy kamchiliklarini bartaraf etish uchun ular bilan yakka tartibda-individual ishlash foydali hisoblanadi. O'quvchi bilan yakka tartibda ishlashda quyidagi usullardan foydalaniladi:

- vazifalarni bajarish uchun o'quvchining ichki imkoniyatlarini o'rganishga undash;
- buning natijasida o'quvchining ichki imkoniyatlari yuzaga keladi, ijtimoiy-foydali bilim va ko'nikmalar o'ziga xos bo'ladi, zarurat tug'iladi;
- hayotiy maqsadlarni aniqlash motivatsiyasini faollashtirish, bunda o'quvchi bilan birgalikda kundalik faoliyat jadvali tuziladi: topshiriqlarni boshidan oxirigacha bajarish, bir vaqtning o'zida bir nechta vazifani kechiktirmaslik, har qanday vazifani sifatli bajarish, uning samaradorligini baholash, xatolarni tahlil qilish kabi;
- O'quvchining qadr-qimmatini oshirish - o'z imkoniyatlariga mos keladigan faoliyat turini taklif qilish, muvaffaqiyatga erishishga ishonchini qo'llab-quvvatlash, qiyin vaziyatlarda yordam berish;

- o‘quvchiga talabchanlik bilan ishonch bildirish - bunda o‘quvchiga vazifalarni bajarish muhimligi ta’kidlanadi va ularni qo‘llab-quvvatlash ko‘rsatiladi, bu esa muvaffaqiyatga erishishda ishonchini mustahkamlaydi;
- o‘quvchini mustaqil ta’limiy faoliyatga jalb qilish, bunda ularning faolligi rag‘batlantiriladi, e’tirof etiladi va qo‘llab-quvvatlanadi va ularga mustaqil ta’lim jarayonida qaror qabul qilish imkoniyati beriladi.

To‘g‘ri to‘plangan diagnostik ma’lumotlar o‘qituvchilarga o‘z o‘quvchilarini tushunishda, ular uchun o‘rganish imkoniyatlarini ishlab chiqishda va ta’lim maqsadlariga erishish darajasini baholashda yordam beradi. O‘qituvchilar o‘z o‘quvchilarining qobiliyatlari, yutuqlari va shaxsiy o‘rishini tushunishni talab qiladigan ko‘plab kundalik qarorlar qabul qilishlari kerak. O‘quv va o‘qitish jarayoni o‘quvchilarni baholashga asoslangan ta’lim mulohazalarining uzluksiz va o‘zaro bog‘liq ketma-ketligidir.

Diagnostik tahlillash bir qator cheklovlarga ega. Birinchidan diagnostik tahlillarni yaratish ko‘p vaqt talab qilishi mumkin.

O‘quvchilarni yangi mavzu bilan tanishtirishdan oldin ularning ushbu mavzu bo‘yicha qanchalik bilimga ega ekanligini aniqlash maqsadga muvofiqdir. Diagnostik baholashlar ushbu maqsadlar uchun maxsus ishlab chiqilgan. Diagnostik baholashni o‘quvchilar bilimini o‘lchashning tezkor usuli sifatida ko‘rishimiz mumkin.

Diagnostik baholash - bu o‘qituvchiga ma’lum bir fan bo‘yicha o‘quvchining bilim darajasini aniqlash imkonini beradigan tezkor baholash usuli. Boshqacha qilib aytganda, u mavjud bo‘lishi mumkin bo‘lgan har qanday o‘quv kamchiliklarini aniqlash va o‘quvchining tushunish darajasini o‘lchash uchun ishlatiladi. Ushbu baholashlar o‘rganish tajribasining boshida, masalan, individual mashg‘ulot, sinf davri yoki ma’lum vaqt oralig‘ida o‘tkaziladi.

Diagnostik baholash ikki turga bo‘linadi - norasmiy diagnostik baholash va standartlashtirilgan diagnostik baholash.

Norasmiy diagnostik baholash tabiiy ravishda yangi o‘quv tajribasi boshlanishidan oldin sodir bo‘ladi. Misol uchun, o‘qituvchi bir nechta o‘quvchilardan ma’lum bir mavzu haqida bilishlarini so‘rashi mumkin. Bundan tashqari, o‘qituvchi o‘quvchilardan ma’lumot to‘plash uchun anketa yoki oddiy nazorat ro‘yxatini to‘ldirishni so‘rashi mumkin. Norasmiy diagnostika baholash o‘qituvchi o‘quvchining ma’lum bir fan haqida qanchalik bilishini tezda baholashi kerak bo‘lganda foydali bo‘ladi. Bu ma’lumot to‘plashning tez va oson usulini taqdim etadi.

Standartlashtirilgan diagnostik baholashda o‘quvchi bilimini baholash va zaif tomonlarini aniqlash uchun maxsus testlardan foydalaniladi. Bu baholashlar

o'quvchining kuchli va zaif tomonlarini chuqurroq tahlil qilish imkonini beradi. Odatda, standart diagnostik baholash norasmiy diagnostik baholashdan so'ng amalga oshiriladi. Birinchidan, o'qituvchi o'quvchining bilim darajasi haqida o'z-o'zidan ma'lumot to'playdi. So'ngra o'quvchining bilim darajasini aniq standart bo'yicha aniqlash uchun standartlashtirilgan testlardan, masalan, o'quv dasturi asosidagi testlardan foydalanadilar. O'quvchining o'rganishdagi zaif va kuchli tomonlari haqida to'liq ma'lumot to'plash kerak bo'lganda standartlashtirilgan diagnostika baholashlaridan foydalanish kerak.

Pedagogik diagnostik tahlillar natijalarida quyidagi innovatsion o'qitish usullari tavsiya etiladi. Zamonaviy o'qitish usullari o'quvchilarning intellektual qobiliyatlari va ko'nikmalarini rivojlantirishga hissa qo'shadigan o'ziga xos xususiyatlarga ega:

1. O'quvchilarga yo'naltirilgan: Zamonaviy o'qitish usullari o'quvchilarning sinfdagi o'zaro munosabatlarida faol ishtirokini ta'kidlab, ularni passiv bilim oluvchi sifatida qabul qilishning oldini olishga qaratilgan. asosiy fan va texnologiya (BST) o'quv dasturining konteksti.

2. Vazifaga asoslangan yoki faoliyatga asoslangan: Zamonaviy o'qitish usullari o'quvchilarga bilimlarini kengaytirish uchun faoliyat va aniq topshiriqlar orqali yo'l-yo'riq beradi.

3. Resursga asoslangan: Zamonaviy o'qitish usullaridan foydalanadigan o'qituvchilar o'quvchilarning bilimga qiziqishlarini oshirish orqali ularning malakasini oshirish uchun turli xil foydali loyiha materiallaridan foydalanishni rag'batlantiradilar.

4. Interaktiv xarakter: Zamonaviy o'qitish usullarining eng muhim xususiyatlaridan biri shundaki, topshiriqlar, loyihalar va muammolar ko'pincha interaktivdir.

5. Tengdoshlar bilan hamkorlik: Zamonaviy o'qitish usullari o'quvchilarni nafaqat o'qituvchilardan, balki tengdoshlaridan ham o'rganishga undaydi. Tengdoshlar bilan hamkorlik qilish o'quvchilarga barcha kerakli e'tibor va kerakli g'oyalar va fikrlarni olishlarini ta'minlaydi.

O'qituvchilar darsda foydalanishlari mumkin bo'lgan ko'plab zamonaviy o'qitish usullari mavjud, ammo eng samarali va keng qo'llaniladigan usullardan ba'zilari hamkorlikda o'rganish va hamkorlikda o'qitishni o'z ichiga oladi. Hamkorlikda o'qitish zamonaviy o'qitish usuli bo'lib, murakkab muammolarni yechimini topish va samarali hal etish uchun tengdoshlarning o'zaro ta'siri va jamoaviy mehnatini o'z ichiga oladi. Bu nafaqat o'quvchilarning hamkorlik ko'nikmalarini yaxshilashga yordam beradi, balki ularni turli g'oyalar va istiqbollarni ochishga undaydi. Bundan tashqari, bu o'quvchilarga

tushunmovchiliklarni bartaraf etish, noto'g'ri tasavvurlarni aniqlash va duch keladigan muammolar bo'yicha yanada kengroq xulosalar chiqarish imkonini beradi. Bundan tashqari, hamkorlikda o'qitish o'quvchilarga o'z tushunchalarini oshirish va o'rganayotgan mavzular bo'yicha yanada mazmunli tushunchalarni yaratish imkoniyatini beradi. Bu nafaqat o'quvchilar o'rtasida jamoaviy ish va hamkorlik hissini rivojlantiradi, balki tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Birgalikda ishlash orqali o'quvchilar o'z bilimlarini baham ko'rishlari, fikr almashishlari va birgalikda muhokama qilinadigan mavzularni chuqurroq tushunishlari mumkin. Bu usul nafaqat o'quvchilarning o'rganish tajribasini oshiradi, balki ularni hamkorlik va jamoaviy ish muvaffaqiyat uchun zarur bo'lgan real vaziyatlarga tayyorlaydi.

Intervalli ta'lim – tanaffusli ta'lim o'quvchilar mavzuni to'liq o'zlashtirgunga qadar o'qituvchining darslarida 10 daqiqalik intervallarni (yoki tanaffuslarni) bir necha marta takrorlashni o'z ichiga oladi. Bu intervallar odatda o'quvchilar uchun jismoniy mashqlar yoki aqliy rag'batlantirish bilan shug'ullanish imkoniyati sifatida foydalaniladi, bu ularga darsning keyingi mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rishga yordam beradi. Intervalli o'qitish usuli o'quvchilarning ma'lumotni eslab qolishini kuchaytirishga yordam beradi va ular boshdan kechirishi mumkin bo'lgan «unutish yoki esdan chiqarish egri chizig'ini» kamaytiradi.

Zamonaviy ta'limdagi teskari sinf texnologiyasi o'quvchilarga uyda mustaqil ravishda yangi material yoki tushunchalarni o'rganishga, so'ngra ular bilan sinfda mashq qilishga imkon beradi. An'anaviy sinf yondashuvlaridan paradigmaning o'zgarishi o'quvchilarga mavzularni tushunish uchun ko'proq vaqt beradi, shuningdek, ularning muammolarini hal qilish uchun sinfdan kerakli yordam oladi. Teskari sinf usuli ma'lumotlarni shunchaki yodlash o'rniga, o'rganganlarini real vaziyatlarda faol qo'llashlari va mavzuni chuqurroq tushunish uchun tengdoshlari bilan hamkorlik qiladi. Teskari sinf ta'limi o'quvchilarga istalgan joydan va istalgan vaqtda ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatini beradi va shu bilan ularga ko'proq moslashuvchanlik va mustaqil o'rganish imkonini beradi. Ushbu model, shuningdek, o'quvchilarga bilim olish va o'rganishdagi mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga yo'naltirilgan ta'lim muhitini rivojlantiradi

Gamifikatsiya bolalar uchun yangi va samaraliroq ta'lim muhitini yaratishga yordam beradi. Ta'limda o'yinni amalga oshirish bolalar uchun rag'batlantiruvchi va muvaffaqiyatli ta'lim muhitini yaratishga katta hissa qo'shishi mumkin. Bu ularning o'rganishga bo'lgan ishtiyoqini uyg'otadi,

qiziqishini uygʻotadi va innovatsion strategiyalarni joriy etish orqali tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Oʻqituvchining pedagogik diagnostika va korreksion faoliyati oʻquvchi muvaffaqiyatiga, toʻgʻri fikrlash va boshqa qobiliyatini shakllantiradi. Oʻqituvchining pedagogik diagnostika va korreksion faoliyati natijasida qulay taʼlim olish muhit yaratiladi, oʻquvchi hayoti va faoliyatiga oʻqituvchining ijobiy taʼsirini oshiradi. Oʻqituvchi test va baholash jarayonida bilim, koʻnikma va malakalarni tahlil qiladi, oʻquvchining javoblari asosida oʻz fikrini bildiradi. Oʻquvchi oʻz javobi haqida fikr bildirganda, u koʻpincha xato yoki kamchiliklarni tushunmaydi. Bunday hollarda oʻqituvchi oʻquvchining javobini qisqacha tahlil qilib berishi kerak. Bunda oʻqituvchi oʻquvchining javobini tanqid qilmaydi. Oʻquvchi oʻz xatosini tushunsa, uni konstruktiv tarzda tuzatishga undaydi. Oʻqituvchi oʻquvchining bilimini qadrlaydi va uning muvaffaqiyati yoki bilim darajasining yaxshilanishi sabablarini taʼkidlab, uni yutuqlari uchun mukofotlaydi. Oʻquvchi oʻz xatosini anglab yetgandan soʻng xatolarini tuzatishga xarakat qiladi. Har bir darsda kichik diagnostika amalga oshiriladi. Oʻqituvchi oʻquvchining bilimini baholar shaklida baholaydi, uning yutuqlarini ragʻbatlantiradi, kamchiliklarini qayd etadi. Bu oʻquvchilarga oʻz bilimlarini oʻzlashtirishga va ularning akademik muvaffaqiyatlari haqida dastlabki tushunchani rivojlantirishga imkon beradi.

Adabiyotlar:

1. Pedagogika. Katta izohli lugʻat // M.Usmonboeva, F.Asqarova. – T.: “Sano-standart”, 2017. –103-b.
2. Abdullaeva Sh.A., Roʻzieva D.I. Pedagogik diagnostika va korreksiya – T.: TDPU nashriyoti, 2018
3. Жансаитова Ж. Б., Таджибаев И. У. Бастауыш сынып оқушыларына арналған психологиялық-педагогикалық диагностика // Муғаллим хәм үзликсиз билимлендириў, 2023, 1/3-сон, 287-292 бетлар
4. Jansaitova J.B., Tadjibaev I.U. Preliminary results of pedagogical diagnostics for primary class students // Перспективы современной науки и образования, Международная научно-практическая конференция, Томск, 2023, стр.158-164
5. Максимов В.Г. Педагогическая диагностика в школе, М., 2002

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqolada zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida erta yoshdagi oʻquvchilarda diagnostik korreksiyalash usullari haqida batafsil maʼlumot berilgan. Diagnostik korreksiyalash usullarini hal etish qobiliyatini rivojlantirish haqida fikr yuritilgan.

РЕЗЮМЕ

В данной статье подробно рассмотрены методы диагностической коррекции у младших школьников на основе современных педагогических подходов. Рассматривалось развитие способности решать методы диагностической коррекции.

SUMMARY

This article describes in detail the methods of diagnostic correction in younger schoolchildren based on modern pedagogical approaches. The development of the ability to solve diagnostic correction methods was considered.